Enquête Thuisgebruik Bouw!

De enquête over het thuisgebruik van Bouw! is ontwikkeld door de projectgroep-Bouw! (Meuffels, Beugels e.a., 2018) en is door de scholen aan de ouders aangereikt.

De (digitale) vragenlijst is ingevuld door 63 ouders, verdeeld over 18 (van de 31 aangeschreven) Bouw!-scholen.

De resultaten van de afzonderlijke scholen zijn door de projectgroep-Bouw! met de scholen besproken, waarbij de positieve punten die de ouders noemen als de verbeterpunten zijn benoemd. Voor publicatie in dit boek zijn de antwoorden geanonimiseerd.

Resultaten

1. Mijn kind(eren) zit(ten) op de volgende school:

63 responses

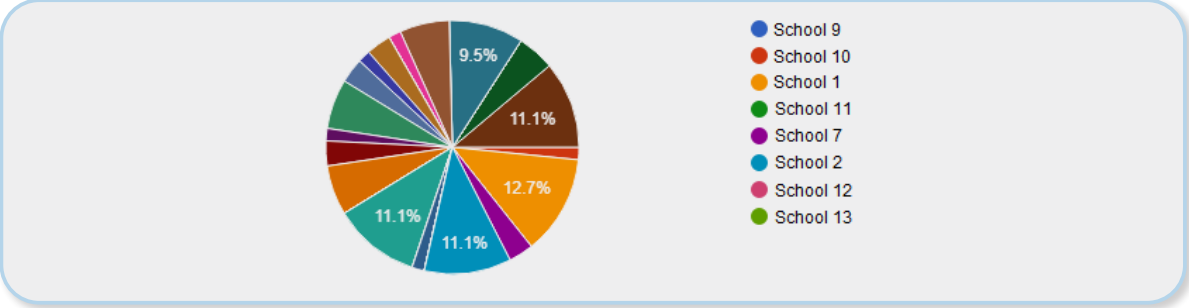

2. Mijn kind(eren) dat / die met Bouw! werkt / werken, zit(ten) in de volgende groep:

63 responses

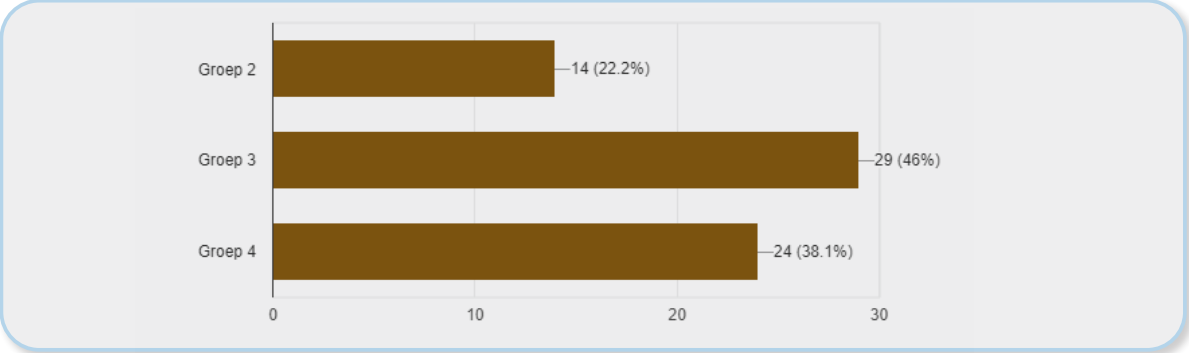

Het merendeel van de leerlingen dat begeleid wordt met Bouw!, zit in groep 3 (46%) of 4 (38%). Iets minder dan een vierde van de leerlingen werkt in groep 2 (22%) met Bouw! Sommige ouders hebben twee kinderen die met Bouw! werken, bijvoorbeeld een kind in groep 2 en een kind in groep 4. Dat verklaart een totaal percentage van 106%.

3. Zo vaak werkt / werken mijn kind(eren) met Bouw!

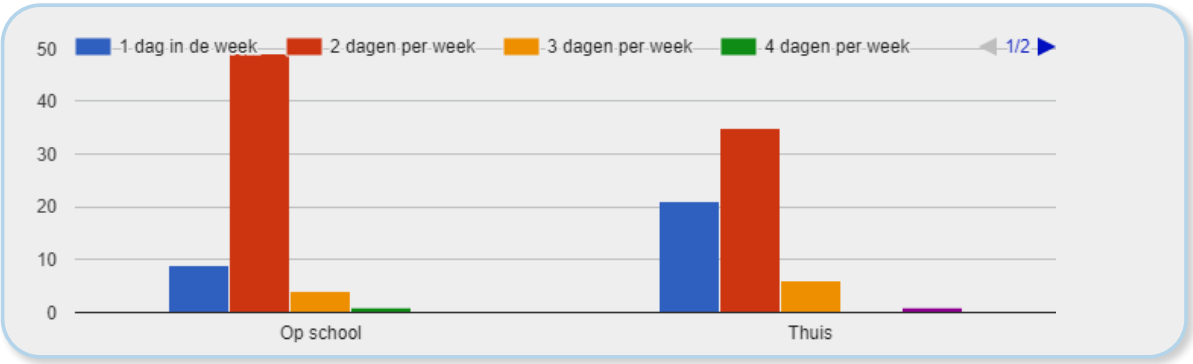

Over het algemeen werken leerlingen zo'n 2 dagen per week op school aan Bouw! en 1 à 2 dagen per week thuis. Een ouder geeft aan dat er op school 4 keer per week met Bouw! wordt gewerkt en er daarnaast ook nog eens 5 keer thuis geoefend wordt.

4. Op welke wijze organiseert u thuis het oefenen met Bouw!

63 responses

Ten aanzien van oefenmomenten thuis geeft het grootste gedeelte van de ouders (71,4%) aan dat er sprake is van wisselende momenten. Slechts een vijfde deel heeft een vast moment op de dag afgesproken. Overigens zien we voor die groep niet direct een beter resultaat met betrekking tot oefenintensiteit (vraag 8 uit deze enquête). In vrijwel alle gevallen fungeren ouders zelf als thuistutor.

5. Wie fungeert thuis (in de meeste gevallen) als tutor?

63 responses

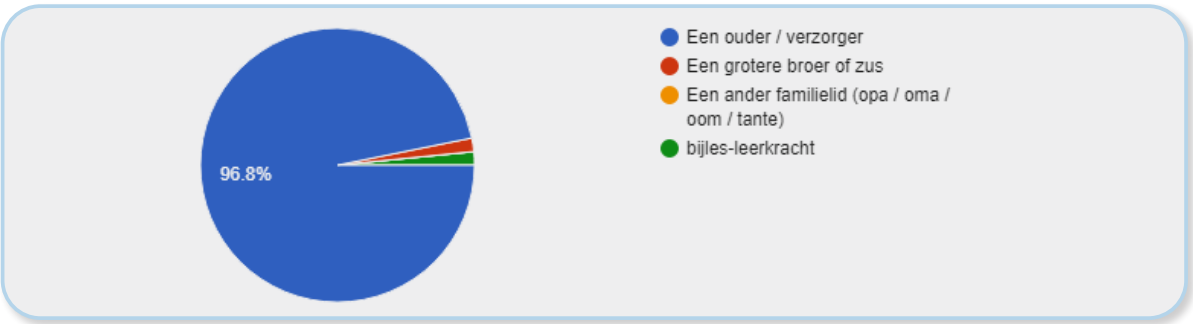

In vrijwel alle gevallen (97%) fungeert een ouder of verzorger thuis als tutor, soms een grotere broer of zus, een enkele keer de bijles-leerkracht.

6. Noem een aantal kenmerken van de thuis-tutor:

63 responses

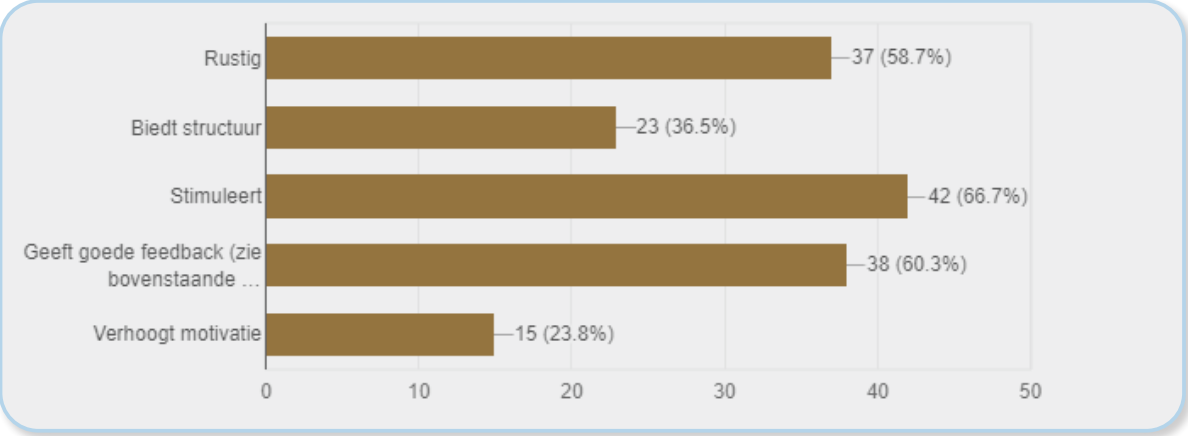

De ouders benoemen het kunnen stimuleren, het geven van goede feedback en het rustig zijn als belangrijke kenmerken van een tutor. Het bieden van structuur en het verhogen van de motivatie benoemen zij minder als kenmerk.

7. Wanneer u thuis oefent met Bouw!, hoe lang oefent u dan gemiddeld per oefensessie?

63 responses

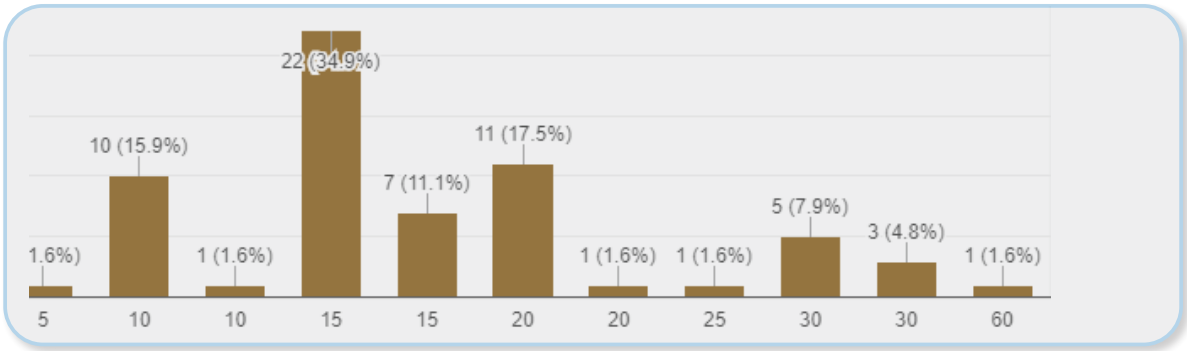

Gemiddeld genomen oefenen ouders thuis tussen de 10 en 20 minuten met hun kind. De leerlingen die langer thuis oefenen, oefenen 30 minuten (N=8) en 60 minuten (N=1), deze leerlingen zaten in groep 4. Eén ouder geeft aan slechts 5 minuten per dag te oefenen.

8. In hoeverre lukt het u, om thuis tegemoet te komen aan de oefenintensiteit (aantal oefenmomenten / oefentijd) zoals met school afgesproken / besproken

63 responses

Ruim 50% van de ouders geeft aan in tenminste 75% van de gevallen te kunnen voldoen aan de met school gemaakte afspraken qua oefenintensiteit. Toch zijn er ook de nodige ouders die worstelen met de gemaakte afspraken.

9. Daar waar het niet lukt om thuis met uw kind(eren) te oefenen, wat zijn daarvan de veel voorkomende oorzaken?

Reden ligt bij kind

1. Gebrekkige werkhouding: 5x
2. Overige verplichtingen school: 5x
3. Overige verplichtingen privé: 5x

Reden ligt bij ouders

4. Omstandigheden werk: 5x
5. Onvoldoende tijd / gebrekkig organiseren: 34x
6. Gebrek aan motivatie: 3x

Reden ligt bij school

7. Onduidelijke afspraken school: 1x

Reden ligt bij Bouw!

8. Technische problemen Bouw!: 3x

Met betrekking tot de redenen die ouders noemen voor het onvoldoende thuis oefenen, noemt het grootste gedeelte van de ouders onvoldoende tijd en gebrekkig organiseren. Als redenen die bij hun zoon of dochter liggen, noemen ouders een gebrekkige werkhouding of andere verplichtingen (school of privé). Redenen die ouders aan zichzelf toeschrijven zijn gelegen in de omstandigheden (werk) of gebrek aan motivatie. Technische problemen worden slechts drie keer als reden genoemd en slechts een ouder benoemt onduidelijke afspraken met school als reden voor het onvoldoende oefenen thuis.

10. Hoe staat u tegenover oefenen met Bouw! tijdens schoolvakanties

63 responses

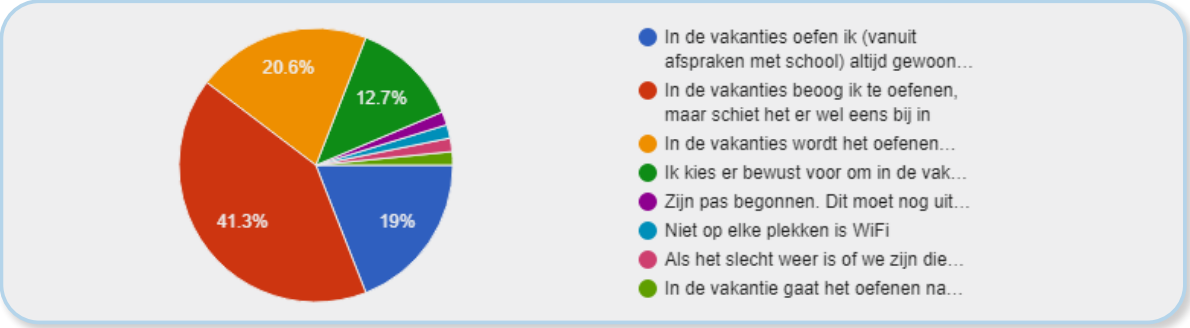

Zo'n 80% van de ondervraagde ouders staat positief ten aanzien van oefenen met Bouw! in schoolvakanties, hoewel een gedeelte moeite heeft het oefenen dan te organiseren. Slechts 12,7% geeft aan in de vakanties bewust niet met Bouw! door te oefenen.

11. Via welk 'device' maakt u thuis gebruik van Bouw!?

63 responses

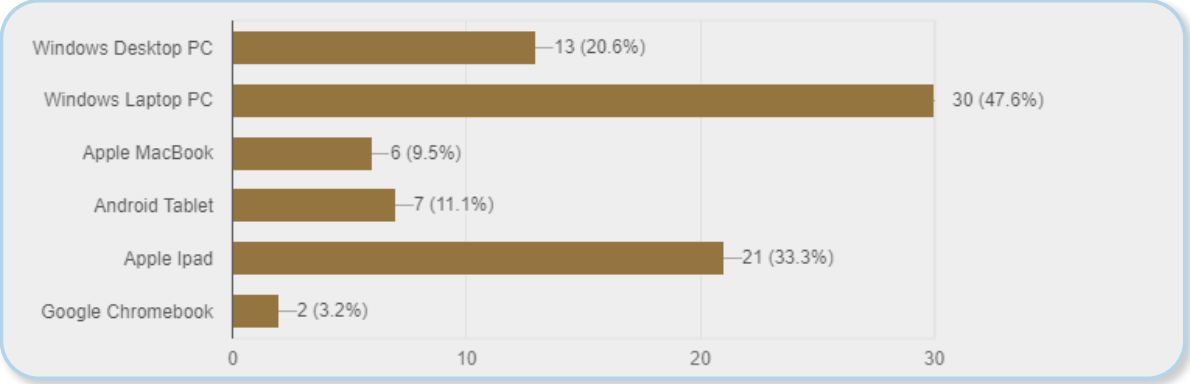

Thuis wordt er overwegend geoefend via een Windows PC of Apple iPad. Over het algemeen geven ouders daarbij aan dat Bouw! via deze devices het meest naar tevredenheid functioneert

12. Hoe ervaart u thuis m.b.t. het programma Bouw!...

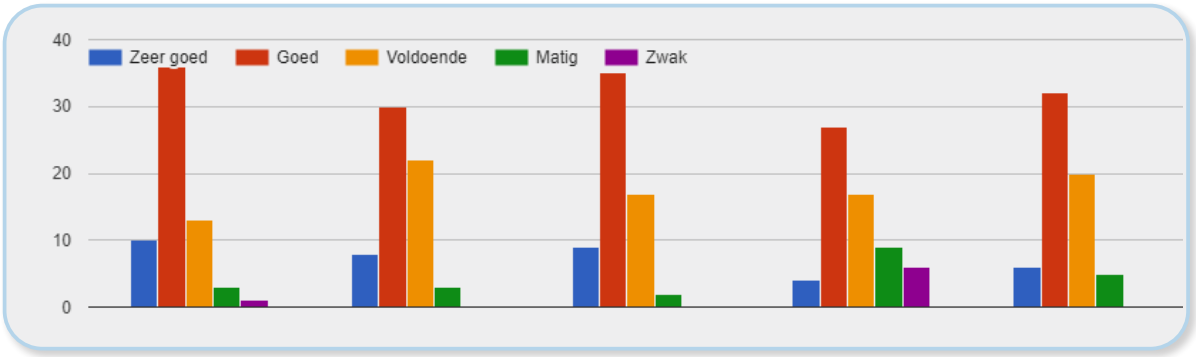

1. De algemene werking van het programma
2. De (laad)snelheid van het programma
3. De stabiliteit van het programma
4. De afwisseling binnen het programma
5. Het niveau van het programma

De meer technische aspecten (werking, snelheid, stabiliteit) van het programma beoordelen de ouders als (zeer) goed of voldoende. Bij de afwisseling binnen het programma is er meer spreiding in de antwoorden: overwegend goed of voldoende, en iets meer dan bij de andere onderdelen ‘matig’. Het niveau van het programma wordt overwegend als goed of voldoende beoordeeld.

13. De volgende technische belemmeringen worden door ouders m.b.t. thuisgebruik van Bouw! benoemd:

1. Inlogproblemen: 8x
2. Laadproblemen binnen het programma: 4x
3. Schermindeling / weergave-problemen: 2x
4. Opslaan / verzenden van resultaten: 2x
5. Specifieke problemen m.b.t. een oefening: 2x
6. Uitspraak binnen het programma: 1x

Over het algemeen ervaren ouders weinig technische belemmeringen van Bouw! tijdens het thuisgebruik. Als ze iets noemen betreft dit inlogproblemen en laadproblemen.

14. Heeft u deelgenomen aan een Bouw! ouder / tutoren training? (op (een) school)

63 responses

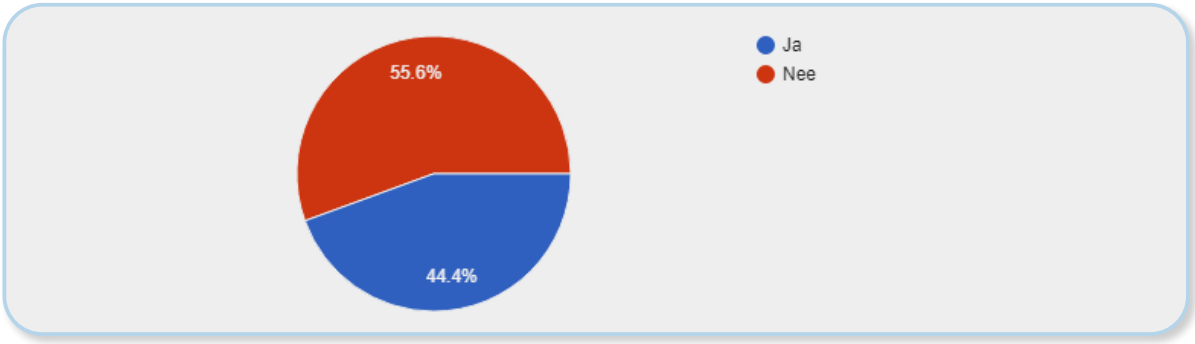

Iets minder dan de helft van de ouders die thuis met Bouw! werken, heeft deelgenomen aan een Bouw!-tutoren training. Van de deelnemers is de overgrote meerderheid tevreden tot zeer tevreden over de geboden uitleg. Slechts enkele ouders geven aan dat er nog aandachtspunten liggen in de door school verzorgde tutorentraining.

16. Wie is de tutor op school?

63 responses

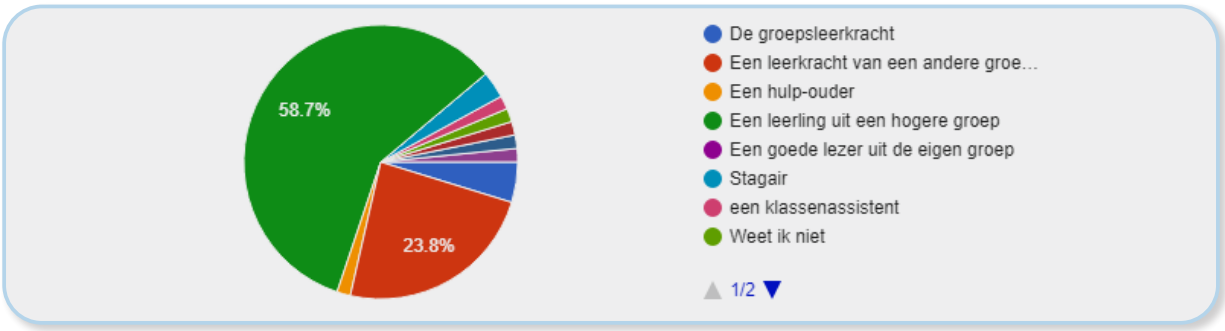

Op school wordt de begeleiding van leerlingen die werken met Bouw! in de meeste gevallen verzorgd door een leerling uit een hogere groep (bijna 60%). In bijna een vierde deel van de gevallen is de tutor een leerkracht van een andere groep, een ib'er of rt'er. Ruim 50% schat de aangewezen tutor op school in als 'rustig', 42% als 'stimulerend'. Ouders zijn relatief terughoudend in het benoemen van positieve eigenschappen van de school-tutor.

17. Noem een aantal kenmerken van de tutor op school, indien u daar zicht op heeft:

47 responses

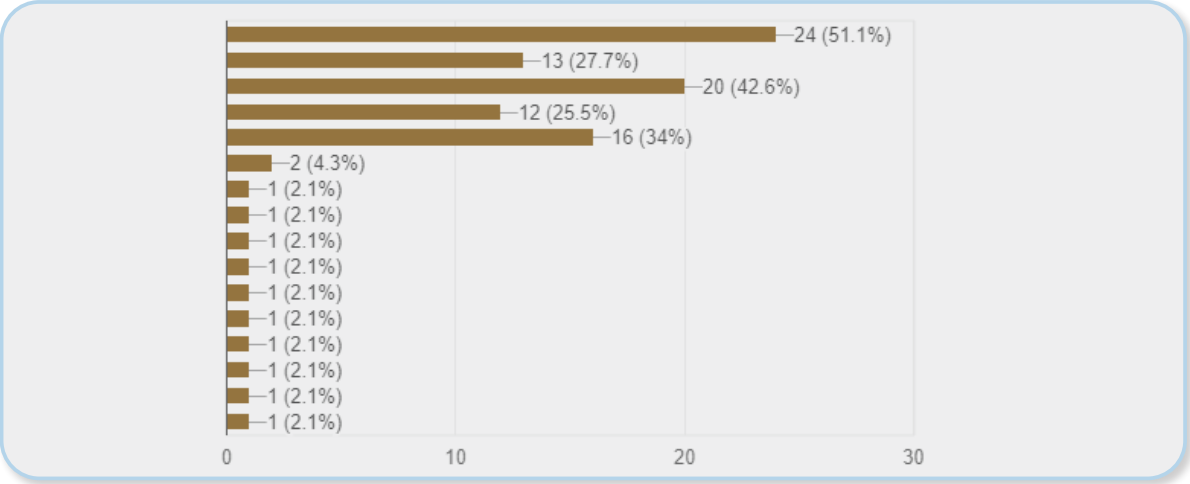

Van boven naar beneden:

1. Rustig
2. Biedt structuur
3. Stimuleert
4. Geeft goede feedback
5. Verhoogt motivatie
6. Enzovoorts

Over het werken met tutoren op zichzelf zijn ouders over het algemeen positief, ze vinden dat een goed ‘systeem’. Ouders noemen onder andere dat hun kind het leuk vindt om met een oudere leerling te werken en dat hun kind daar motivatie uit haalt. Ouders waarderen het dat deze leerlingen tijd nemen om samen met hun kind te oefenen. Als minder positief melden ouders, dat school-tutoren niet altijd consequent met het programma werken en dat de school daar beter op zou moeten toezien. Ook zou de school beter moeten controleren of de tutor ook wel geschikt is voor het kind.

18. In hoeverre is er contact tussen de tutor(en) op school en de tutor(en) thuis?

63 responses

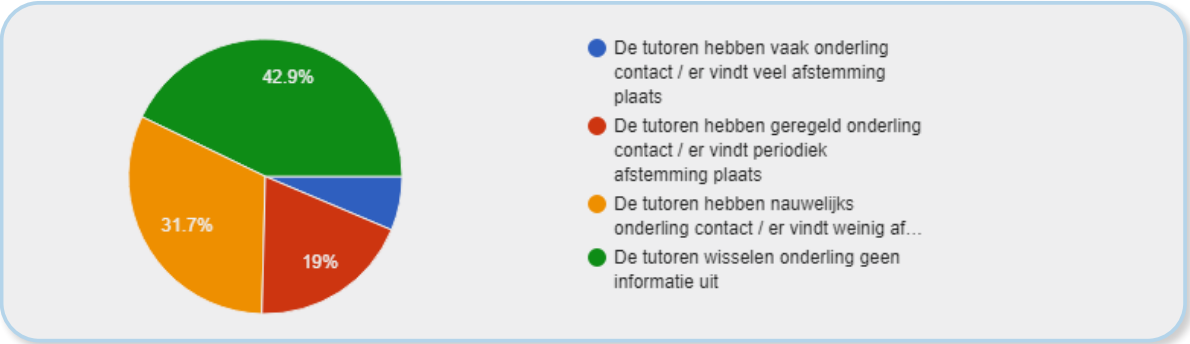

Er valt overduidelijk winst te boeken in de communicatie/afstemming tussen de tutoren thuis en op school. In driekwart van de gevallen is onderling contact niet of onvoldoende georganiseerd. Daarnaast ziet een meerderheid aan ouders aandachtspunten in de communicatie tussen ouders en school ten aanzien het werken met Bouw! in het algemeen. De genoemde toelichtingen maken duidelijk dat ouders waarde hechten aan meer, aanvullend persoonlijk contact als aanvulling op uitwisseling per ‘schriftje’ dan wel een regulier oudergesprek.
Driekwart van de tutoren geeft aan geen of nauwelijks onderling contact te hebben met de andere tutoren. Een kwart geeft aan dit wel te hebben.

19. Hoe ervaart u de samenwerking / communicatie tussen u als ouder en school tijdens het werken met Bouw! ?

63 responses

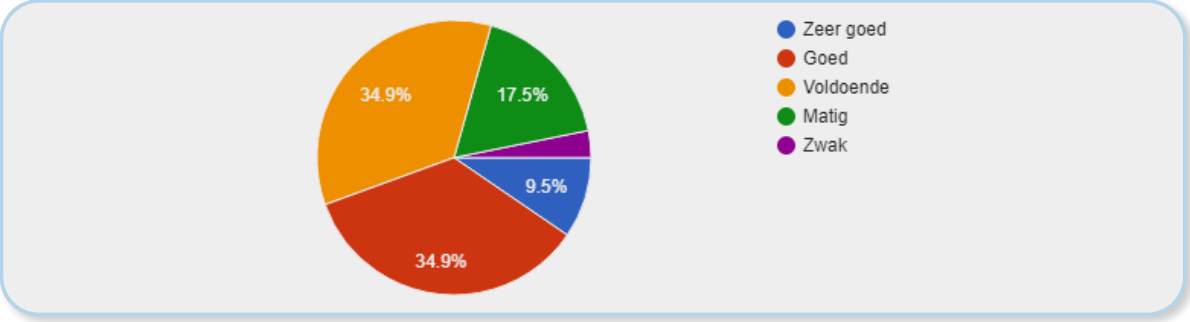

Zo'n 70% van de ouders ervaart de samenwerking en communicatie met de school als voldoende tot goed. Een kleine 10% als zeer goed. Ook zijn er ouders die de samenwerking lager waarderen.

De communicatie verloopt veelal via een schriftje, waarin de school-tutor de ouders informeert over waaraan is gewerkt. Ouders en tutoren kunnen een 'boodschap' doorgeven of vragen aan elkaar stellen. Veelal worden meteen of op een later moment oplossingen aangedragen. Ouders geven de voorkeur aan een 'vaste' tutor en 'kennen' deze tutor liefst persoonlijk. Indien ouders minder tevreden zijn, dan benoemen ze een gebrek aan terugkoppeling door de school en onvoldoende tussentijdse evaluatie. Bij stagnatie (onder andere demotivatie van hun kind, omdat hij/zij het programma 'saai' en 'teveel hetzelfde' vindt) verwachten ze een individuele benadering waarbij zowel de leerkracht als de tutor betrokken wordt.

20. Toelichting bij de vorige vraag:

- Leerling heeft een schriftje waarin wordt opgeschreven waaraan hij/zij heeft gewerkt. Hierin kan ook een boodschap voor de tutor worden geschreven. Communicatie met school alleen als er vragen zijn. Als er vragen zijn worden deze zo goed mogelijk beantwoord of een oplossing voor gezocht en eventueel later op teruggekomen.
- Geen terugkoppeling vanuit school. Schrift wordt niet gebruikt door tutor en hier wordt ook niet op toegezien.
- In oudergesprekken spreken we erover, verder is het geen onderwerp van gesprek
- De uitwisseling van informatie vindt alleen plaats door middel van een schriftje, waarin de tutor op school en ik de bevindingen van de betreffende sessie opschrijven.
- Ik had graag in een individuele toelichting meer informatie gewenst. Gedurende het traject raakt onze zoon ook gedemotiveerd, vindt het te saai, teveel hetzelfde. Op geen enkele manier terugkoppeling van school gehad.
- Er mogen wel meer tussentijdse evaluatiemomenten zijn.
- Mijn dochter heeft wel steeds dezelfde tutor, maar mijn zoon heeft steeds weer een andere tutor die hij niet kent. Het is dat ik de tutor van mijn dochter ken en haar regelmatig vraag hoe het gaat, want anders had ik helemaal geen idee hoe het op school gaat met Bouwlezen.
- Geen enkele keer overleg geweest tussen tutor ouders en ib'er. Contact met tutor via een schrift.
- Bij vragen weet ik iemand te vinden. Voor kind is duidelijk wat verwacht wordt.
- Alleen instructie gehad. Verder geen communicatie behalve bij oudergesprek.
- Communicatie verloopt meestal via het kind zelf.
- Geen opdrachten, zelf regie thuis.
- Heb wel contact met de leerkracht hierover maar niet met de tutor.

21. Welk effect sorteert Bouw! bij uw kind:

62 responses

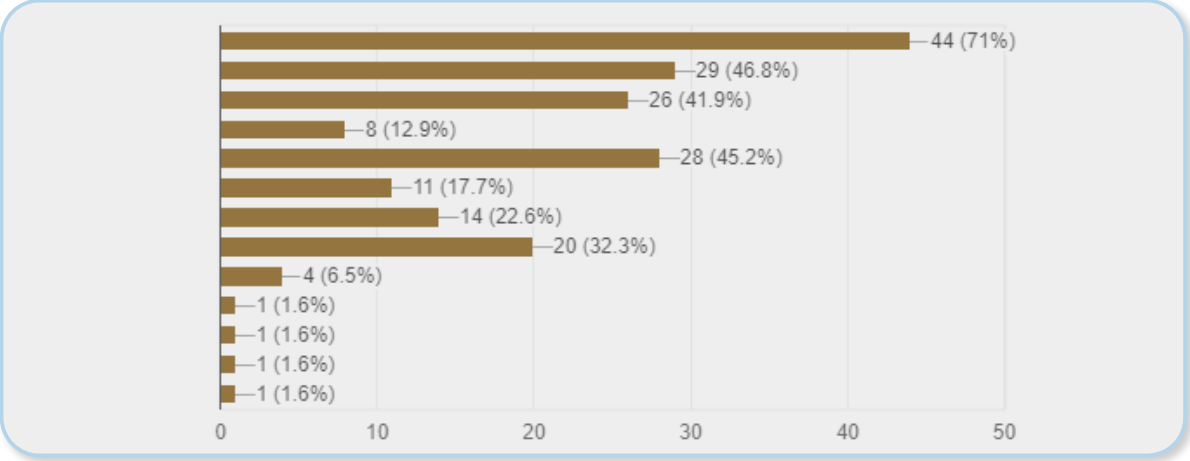

Van boven naar beneden:

1. Verbeteren technische leesvaardigheid
2. Verbeteren spellingvaardigheid
3. Vergroten woordenschat
4. Gestructureerd werken
5. Zelfvertrouwen
6. Verminderde frustratie
7. Leesplezier
8. Leesmotivatie
9. Psychisch welbevinden
10. Anders

Kijkende naar opbrengsten, zijn ouders in de eerste plaats tevreden over de verbeterde leesvaardigheid van hun kinderen (71%). Daarnaast worden een verbeterde spellingvaardigheid (46,8%), toegenomen zelfvertrouwen (45,2%) en een vergrote woordenschat (41,9%) als belangrijkste (neven)effecten benoemd. Ook ziet 32% van ouders dat hun kind meer gemotiveerd is voor lezen en meer leesplezier (23%) heeft.

22. Wat betekent Bouw! voor u als ouder / verzorger

56 responses

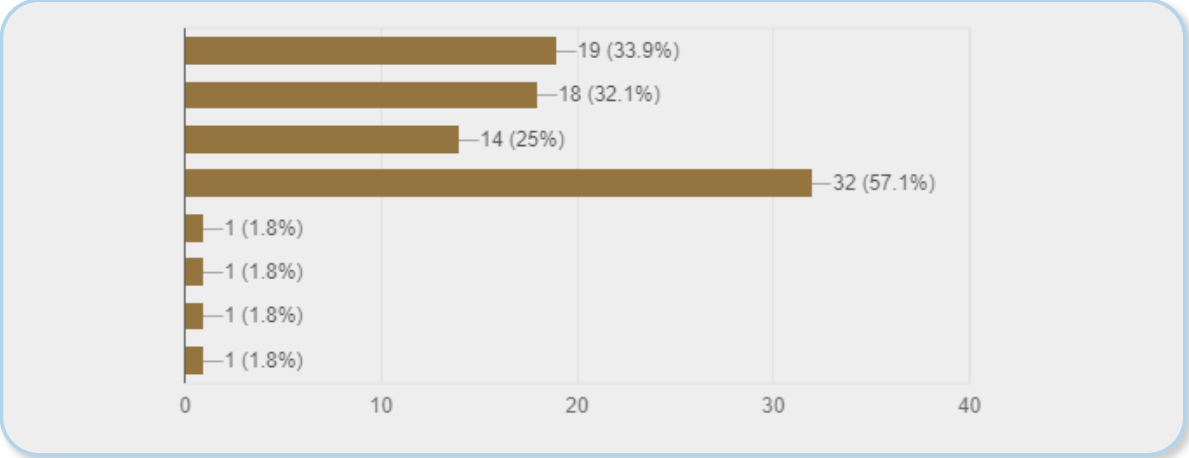

Van boven naar beneden:

- Het is nu duidelijk(er) wat we kunnen doen
- Het voelt verantwoord wat we doen, omdat het een bewezen effectief programma is
- Bouw! biedt ons betere kansen om samen te werken met de school
- Bouw! geeft ons meer inzicht in het leerproces m.b.t. technisch lezen
- Anders.

Gevraagd naar wat Bouw! voor de ouders betekent, geeft ruim de helft van de ouders aan, dat zij dankzij Bouw! zélf beter inzicht hebben gekregen in het technisch leesproces van hun kind. Ook geven ouders aan dat het nu voor hen duidelijk is wat ze kunnen doen als ouder (34%) en dat het verantwoord voelt wat ze doen (32%), omdat Bouw! een bewezen effectief programma is. Een kwart van de ouders geeft aan dat Bouw! hen betere kansen biedt om met de school samen te werken.

23. Ten aanzien van toetsmomenten op school:

56 responses

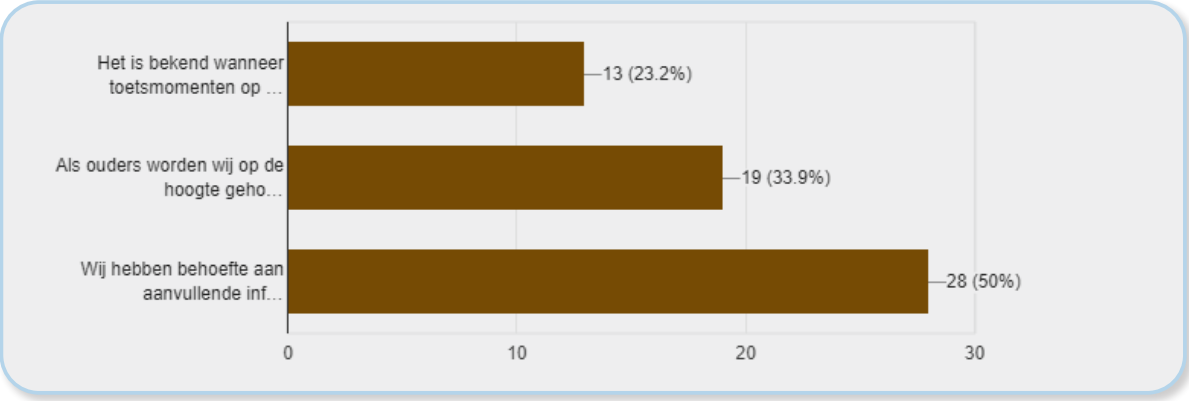

Met betrekking tot toetsmomenten heeft de helft van de ouders een duidelijke behoefte aan aanvullende informatie. Slechts een kwart van de ouders is op de hoogte van het moment van toetsafnames op school.

24. Hoe ervaart u het werken met tutoren?

Over het algemeen zijn de ouders positief over het werken met tutoren. Hieronder is een aantal antwoorden opgenomen.

- Goed (10x), Prima (6x), heel goed (3x), slecht (1x)
- Ik vind het fijn om te zien waarmee mijn zoon bezig is. Wat het niveau is en de vooruitgang. Hij begint het lezen steeds een beetje leuker te vinden. (2x)
- Als positief, echter lijkt het me wel verstandig hier vanuit school beter op toe te zien. Hiermee bedoel ik dat men dient te controleren of de tutor ook daadwerkelijk geschikt is als tutor en deze wekelijks dient te benadrukken hoe belangrijk zij als tutor zijn voor het kind.
- Mooi dat deze tutoren de tijd nemen om dit met de kinderen te oefenen.
- Ik weet alleen wie de tutor van mijn dochter is. Hoor net van mijn zoon dat hij steeds wisselende tutoren heeft, en dit werkt mijns inziens niet. Ga ik dus met school bespreken.
- Met de jonge tutor ging het prima door middel van schrift. Ik weet alleen niet hoe het andersom werd ervaren, vandaar dat we graag een keer overleg hadden gehad.
- Alleen communicatie via een schrift.
- Ons kind vindt het leuk. Ik heb er zelf geen ervaring mee.
- Denk wel dat het een goed systeem is. Kinderen kijken op tegen oudere kinderen, dus die samenwerking werkt wel goed.
- Geeft een extra impuls, maar thuis is het ook belangrijk om taken zelfstandig uit te voeren.
- Soms is het de juf en soms een oudere leerling. Volgens mij gaat dat prima.
- De oudere leerlingen op school werken niet altijd even consequent met het programma. Er wordt regelmatig doorgeklikt, terwijl er niet gelezen wordt. Het motiveert wel om met het programma te werken.
- Geen contact met tutoren.

25. De volgende aanbevelingen voor school dan wel de ontwikkelaars/leverancier worden nog door ouders benoemd:

School

1. Communicatie verbeteren: 5x

Ontwikkelaars/leveranciers

2. Meer afwisseling / variatie: 9x
3. Visueel aantrekkelijker / meer van deze tijd maken: 2x
4. Optie tot zelfstandig / alleen werken toevoegen: 1x
5. Moeilijke klanken (tweeklanken) meer herhalen: 1x
6. Lesduur gelijktrekken: 1x
7. Deel waarmee het kind bezig is (tabblad bovenaan) ander kleurtje geven: 1x
8. Communicatietool toevoegen voor onderling contact tutoren: 1x

Als aanbevelingen voor de school met betrekking tot het programma noemen de ouders (N=5) dat ze graag meer en betere communicatie met de school zouden willen hebben.
Als aanbeveling voor de ontwikkelaars/leverancier van het programma wordt genoemd: Meer afwisseling/variatie (N=9), visueel aantrekkelijker maken/ meer van deze tijd maken (N=2) en communicatietool toevoegen voor onderling contact tutoren (N=1).

Verbeterpunten naar aanleiding van de Thuisenquête Bouw!

De projectgroep-Bouw! heeft de uitkomsten van de enquête geanalyseerd en op basis daarvan verbetersuggesties geformuleerd. Deze zijn bovenschools met alle scholen besproken en tevens meegenomen in de trainingen op de afzonderlijke scholen.

Optimaliseren oefenmomenten

Verbeteringen met betrekking tot de oefenfrequentie en de oefenintensiteit thuis zijn gelegen in:

- Ouders erop wijzen dat voor het behalen van optimale resultaten voor hun kind een getrouwe uitvoering van het programma nodig is. De resultaten zijn gelegen in:
  - Verbeteren van de technische leesvaardigheid
  - Verbeteren van de spellingvaardigheid en woordenscat
  - Vergroten van zelfvertrouwen
  - Verhogen van leesplezier en leesmotivatie

- Dit wordt bereikt als het programma getrouw en consequent wordt uitgevoerd en helemaal wordt afgemaakt:
  - Oefenen volgens met de school gemaakte reële afspraken, waarbij redenen (gebrekkige werkhouding of gebrek aan motivatie) met de school worden besproken, evenals tijdgebrek en andere omstandigheden en oefenen in de vakantie
  - Bij voorkeur met vaste oefenmomenten, structuur en organisatie

Bevorderen competenties van tutoren

- Bevorderen van de deelname aan de Bouw!-tutoren training voor alle ouders (nu minder dan helft), bij voorkeur schoolnabij, tezamen met leerlingtutoren. Bij deze training ook ouders uitnodigen van Bouw!-leerlingen die zelf geen tutor zijn. In deze training aandacht voor:
  - Competenties van een tutor: kunnen stimuleren, het kunnen geven van goede feedback, rustig zijn, het kunnen bieden van structuur en het verhogen van de motivatie.
  - Vaardigheidstraining met betrekking tot deze competenties met daarbij aandacht voor het consequent kunnen werken met het programma en welke tutor bij welke leerling past.
  - Het gegeven dat ouders dankzij Bouw! zélf beter inzicht krijgen in het technisch leesproces van hun kind en hoe hier met gerichte oefeningen aan gewerkt kan worden.

Aandachtspunt: volgens de thuisenquête is in bijna een vierde deel van de gevallen een leerkracht (van een andere groep), een ib'er of rt'er de tutor. Bouw! kan goed worden uitgevoerd met inzet van niet-professionele tutoren en dat zou onderwijsprofessionals juist moeten ontlasten. Uiteraard kunnen er redenen zijn op scholen met een intensieve ondersteuningsopdracht, waar oudere leerlingen of ouders onvoldoende in staat zijn om het tutorschap uit te voeren. Dat is inherent aan verschillen tussen scholen, hier is maatwerk nodig, bij voorkeur in de richting van het bevorderen van de inzet van niet-professionele tutoren. Juist op deze scholen zijn onderwijsprofessionals nodig voor de primaire inzet op alle drie de ondersteuningsniveaus.

Communicatie en afstemming

- Bevorderen van de communicatie en afstemming tussen de tutoren thuis en op school. Een communicatietool voor onderling contact tutoren, die een van de ouders voorstelt, zou hierbij een uitkomst zijn.
- Realiseren van aanvullend persoonlijk contact ten opzichte van uitwisseling per 'schriftje' of in regulier oudergesprek: informatie over toetsafnames, tussentijdse evaluatie over resultaten en voortgang (leesvaardigheid, spellingvaardigheid, zelfvertrouwen, woordenschat, leesmotivatie, leesplezier), individuele benadering bij stagnaties, waarbij zowel de leerkracht als de tutor betrokken wordt.